

Een studie naar de effecten van de Verhalentafel
op bewoners van zeven
verzorgingshuisbewoners/woonzorgcentra.

Workshop “De Verhalentafel” 29 september 2009
Sander Hooreman, Waag Society

 **Waag Society**

Welkom

Voorafgaande presentaties

- De Verhalentafel in werking
- Geheugen en reminiscentie
- Senioren en ICT

Deze presentatie

WERKT DE VERHALENTAFEL?



Welkom - *vervolg*

Onderzoek naar de effecten van het gebruik van de Verhalentafel op het welbevinden van verzorgingshuisbewoners/woonzorgcentra.

Waag Society

- “Creative Research”

Volgende presentaties

- Methode
- Toekomst

Waag Society

- Medialab in Amsterdam dat creatieve technologie gebruikt voor maatschappelijke innovatie
- Sinds 1994
- 50 FTE



Creative Research

- “Users as designers”
 - ⇒ Betrokkenheid van toekomstig gebruikers: N=2
- Iteratief ontwerpproces
 - ⇒ Prototypes, Demonstrator, Onderzoek op locatie
- Subjectiviteit
 - ⇒ “Handtekening” van ontwerper, kunstenaar, ontwikkelaar

Fase 1: Users as designers

- Janine Huizenga, Tom Demeyer, Aske Hopman, Hans Muller
- Elke week feedback van 3 seniors in een Zorgcentrum in Amsterdam
- Nauw samenwerkend met activiteitenbegeleiders en de directeur van de instelling.



Fase 2: Prototype

- 1 tafel op 1 instelling
- 50 gebruikers
- Feedback, enthousiasme, adaptatie



Fase 3: Product

- 10 tafels op 10 instellingen
- 500 gebruikers
- Herontwerp, software architectuur
- Productie & Distributie partner: Heutink ICT
- Content partner: Instituut voor Beeld en Geluid



Effectenstudie

Onderzoek naar de effecten van het gebruik van de Verhalentafel op het welbevinden van verzorgingshuisbewoners/woonzorgcentra.

Februari, 2005

Centrum voor Verouderingsonderzoek

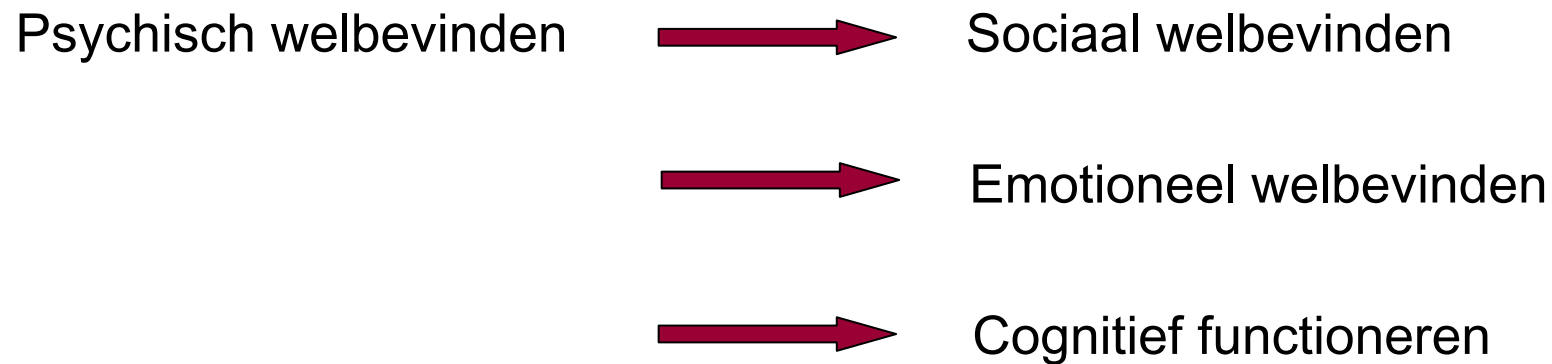
Vrije universiteit en VU medisch centrum

www.cvo.vu.nl



Vraagstellingen onderzoek

Leidt het gebruik van de Verhalentafel tot een positief effect op het algemeen psychisch welbevinden van de deelnemers?



Vraagstellingen onderzoek - *vervolg*

Hoe ervaren deelnemers en begeleiders het werken met de Verhalentafel?

Methoden

Design

- voor- en nameting
- experimentele versus controle groepen
- toewijziging groepen gedeeltelijk op basis van toeval

Methoden

Interventie

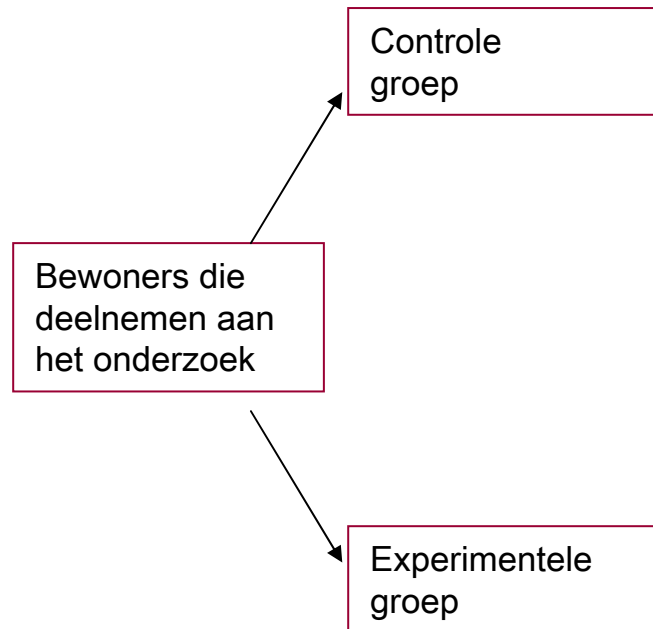
- gedurende 16 weken wekelijks deelname Verhalentafel
- begeleide activiteit met aandacht voor groepsproces en uitwisseling van verhalen

Methoden

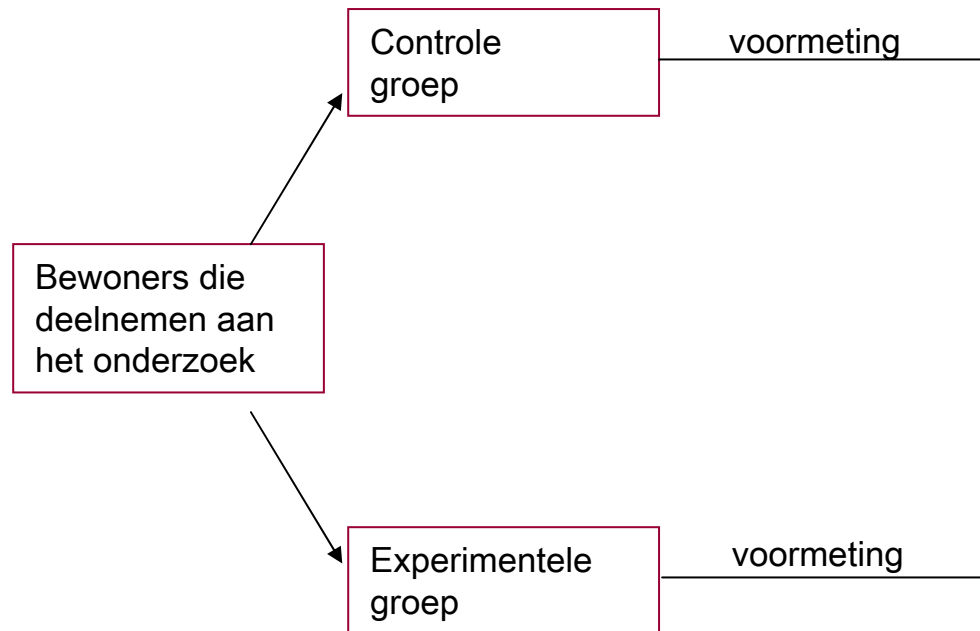
Testmateriaal

- Sociaal welbevinden: vragenlijst sociale contacten
- Emotioneel welbevinden: testen voor b.v. depressie, eenzaamheid en zelfvertrouwen
- Cognitie: testen voor geheugenfunctie MMSE & CAMDEX
- Belevingsvragenlijsten bij gebruikers van de Verhalentafel
- Interviews met (activiteiten)begeleiders en deelnemers
- Registraties van opkomst & registratie bijzonderheden

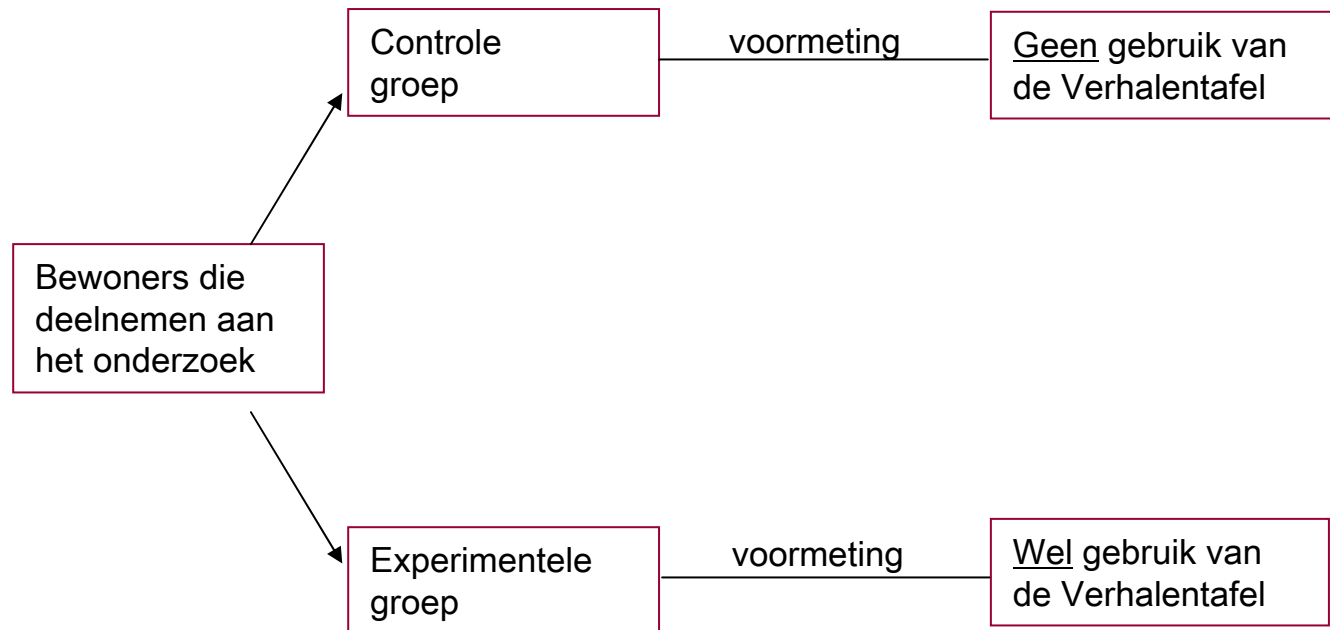
Schematische weergave onderzoeksopzet



Schematische weergave onderzoeksopzet

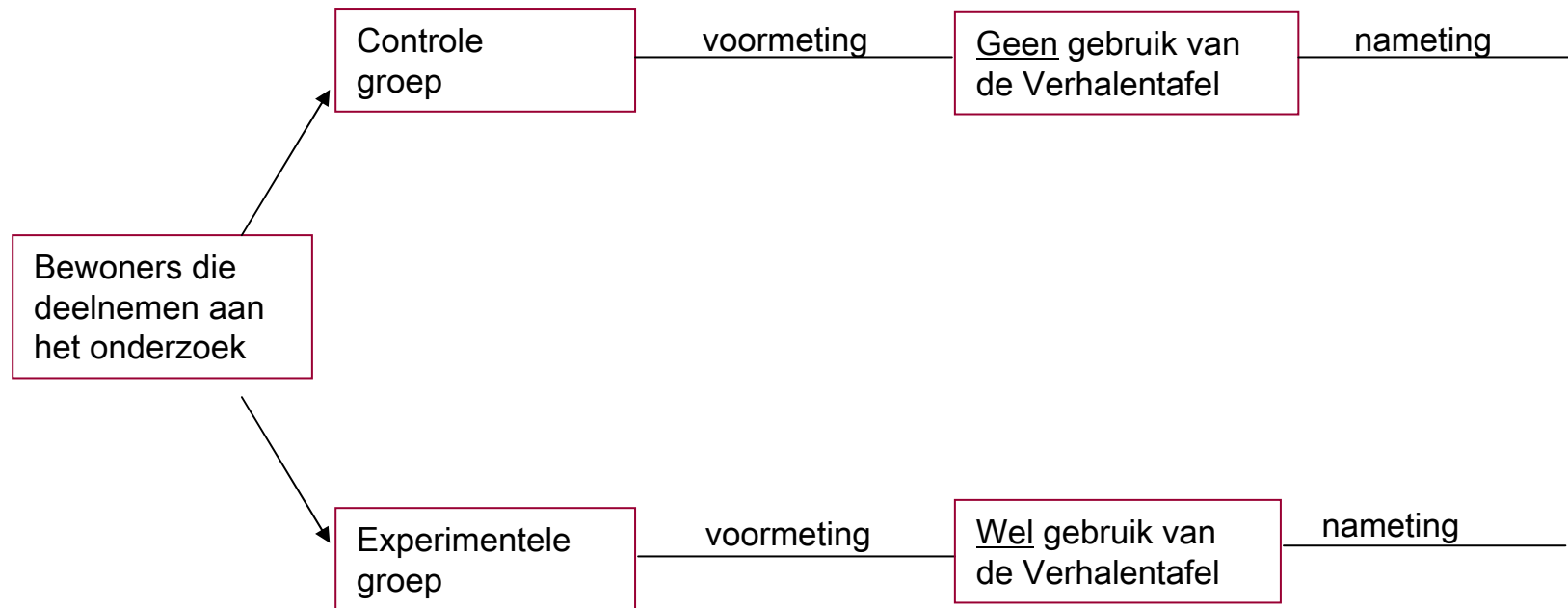


Schematische weergave onderzoeksopzet



Belevingsvragenlijsten (2x)

Schematische weergave onderzoeksopzet



Belevingsvragenlijsten (2x)

Interviews personeel/deelnemers

Participerende instellingen



Belangrijkste conclusies onderzoek

Sociaal welbevinden

- vragenlijst sociale relaties geen duidelijk effect
- belevingsvragenlijst:
 - ⇒ VT een goede manier om met mensen in contact te komen
 - ⇒ deelnemers geven aan elkaar beter te leren kennen
- interviews deelnemers & begeleiders
 - ⇒ VT leidde tot betere contacten onderling en tussen deelnemers en personeel; deze contacten bleven wel beperkt
 - ⇒ begeleiders zien sociaal contact als een van de belangrijke functies van de Verhalentafel

Belangrijkste conclusies onderzoek

Emotioneel welbevinden

Vragenlijsten/testen:

- ⇒ er zijn aanwijzingen dat deelname van eenzame ouderen aan de VT hun gevoelens van eenzaamheid doet verminderen
- ⇒ de VT lijkt een positieve invloed te hebben op gevoelens van depressiviteit
- ⇒ frequente deelname aan de bijeenkomsten met de VT leidt tot een verbeterd gevoel van controle over het leven
- ⇒ het zelfvertrouwen van deelnemers aan de VT neemt toe

Voorwaarde: frequente deelname én bij aanvang een negatieve score

Belangrijkste conclusies onderzoek

Cognitief functioneren

Er zijn geen aanwijzingen dat de VT invloed heeft op het cognitief functioneren

Belangrijkste conclusies onderzoek

Ervaringen en belevingen van deelnemers en begeleiders

- ⇒ De bijeenkomsten van de VT worden als plezierig en sfeervol ervaren, maar voor een deel van de mensen blijkt er wel een punt van verzadiging
- ⇒ De gebruikerstevredenheid wordt hoog gewaardeerd
- ⇒ De VT is een goede manier om herinneringen op te roepen en in het algemeen vinden deelnemers het ook leuk om herinneringen op te halen
- ⇒ De VT door personeel gewaardeerd en als een verrijking van het aanbod gezien; de tafel werkt prettig, is gebruiksvriendelijk en er is gemakkelijk een activiteit mee te organiseren
- ⇒ Belangrijkste functies van de VT zijn: vermaak, sociaal contact en het ophalen van herinneringen

Selectie van vragen belevingsvragenlijst

Vragen	Antwoordcat.	4 weken (n=56)	10 weken (n=46)
De verhalentafel is een goede manier om met mensen in contact te komen	<input type="checkbox"/> Oneens	12,2	13,3
	<input type="checkbox"/> Eens	71,4	66,7
Het is leuk dat de Verhalentafel met meerdere mensen tegelijk is te gebruiken	<input type="checkbox"/> Oneens	6,0	4,5
	<input type="checkbox"/> Eens	90,0	93,2
Hoe vaak leidt het vertoonde materiaal tot herinneringen aan vroeger	<input type="checkbox"/> Zelden of nooit	7,4	6,7
	<input type="checkbox"/> Soms	14,8	15,6
	<input type="checkbox"/> Vaak	77,8	77,8
De fragmenten zijn aanleiding om over persoonlijke herinneringen te praten	<input type="checkbox"/> Oneens	14,0	17,6
	<input type="checkbox"/> Mee eens	70,0	72,7

Belangrijkste conclusies onderzoek

Ervaringen en belevingen van deelnemers en begeleiders - vervolg

- ⇒ Begeleiders zien goede mogelijkheden voor andere doelgroepen, zoals: (klein)kinderen in combinatie met hun (groot)ouders en bewoners van psychogeriatrische instellingen
- ⇒ Begeleiders hechten veel waarde aan het aanbieden van een begeleidde activiteit; o.a. vanwege de toelichting op de wijze van gebruik, voor het aanbieden van structuur tijdens de activiteit, en het stimuleren van bijdragen (verhalen vertellen) door deelnemers

De Verhalentafel

Aanbevelingen uit het onderzoek

- Gebruik
 - ⇒ Verhalen in Beeld
- Onderzoek
 - ⇒ Onderzoek naar de effecten van het gebruik van de Verhalentafel op het welbevinden van Psychogeriatrische patiënten
 - ⇒ De Mobiele Verhalentafel

Verhalen in Beeld

De methode

- Een preventieve methodiek voor verzorgingshuisbewoners met depressieve klachten aan de hand van de Verhalentafel



De mobiele Verhalentafel

De toekomst

- Een kleinere goedkopere tafel die nog meer kan en door allerlei beroepsgroepen, maar ook vrijwilligers en familie gebruikt kan worden



De Verhalentafel

Huidige situatie

- Meer dan 70 tafels bij 70 instellingen
- 5000 gebruikers
- Businessmodel:
 - verschillende ontwerpen en prijzen
 - contentabonnement



Samenvatting

Werkt de Verhalentafel?

- JA
 - Enthousiast reageren
 - Interactie tussen gebruikers
 - Gevoel van eenzaamheid
 - Sociale contacten
- Users as designers
- Effectenstudie
- Methodiek
- De mobiele Verhalentafel



De Verhalentafel

Bedankt voor uw aandacht

Sander Hooreman / sander@waag.org

www.waag.org

www.verhalentafel.nl